

opusdei.org

L'IESE i la funció de l'empresa a la societat

Conferència de Mons. Fernando Ocariz, pronunciada en el Congrés "L'empresa i les seves responsabilitats socials: 60 anys de l'IESE".

05/07/2019

**L'IESE I LA FUNCIO DE L'EMPRESA
EN LA SOCIETAT**

Mons. Fernando Ocariz

Gran Cancellier de la Universitat de Navarra

Participar en aquest Congrés, que tanca els actes de celebració del seixantè aniversari de l'IESE, és per a mi un motiu d'alegria i una ocasió per manifestar, una vegada més, el meu agraïment a sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, que va ser instrument de Déu per promoure aquesta iniciativa. El meu agraïment és també per a totes les persones que han contribuït en el passat, i que contribuïu ara, a fer d'aquella iniciativa una escola amb prestigi i impacte, que són una prova del servei que presta a la societat.

Estenc la meva felicitació avui a l'IESE també a totes les escoles que segueixen el seu exemple i que porten els seus missatges per tot el món, cadascuna amb les peculiaritats que suggereix el seu entorn geogràfic i social, i amb la configuració que,

lliurement i responsablement, li van donar els seus fundadors i li continuen donant avui els seus directius, professors i treballadors, una representació dels quals ens acompanyeu avui. Em sumo, d'aquesta manera, a unes paraules que va transmetre a l'IESE l'anterior Prelat de l'Opus Dei, Monsenyor Xavier Echevarría, que feien referència a la feina que es fa a l'IESE i als centres inspirats en la manera de fer de l'IESE: “S’ha demostrat i es demostra una tasca molt necessària en el context històric actual, i ho serà sempre. Perquè també en aquest sector de l’activitat professional, els cristians han de ser i s’han de comportar com a *sal de la terra i llum del món* (cf. *Mt* 5, 13-14)”.[1]

Els orígens de l'IESE

Seixanta anys són una edat considerable, també per a una institució acadèmica que té vocació

de permanència, que és molt diferent de la repetició monòtona de les mateixes coses al llarg del temps. Des d'aquell primer programa de formació de directius que va començar el novembre del 1958, l'IESE ha experimentat canvis notables. Alguns s'aprecien en els edificis i en els recursos materials, en l'estructura, en les persones, en les estratègies i en les polítiques, i s'han traduït en resultats de millora professional, humana i social per als milers de dones i homes que han passat per les seves aules i s'han beneficiat de l'empremta profunda i fecunda que l'IESE ha deixat en la societat.

El que va moure el fundador de l'Opus Dei a promoure la creació de l'IESE va ser, precisament, el desig de deixar aquesta empremta en la societat. El professor Francisco Ponz, que va ser rector de la Universitat de Navarra i que va viure a Barcelona

als anys quaranta, explicava que en els seus viatges a Barcelona en aquells anys sant Josepmaria “va comentar alguna vegada l’interès apostòlic de millorar la formació i la vida cristiana de tantes persones que a Catalunya s’ocupaven de dirigir empreses de tot tipus (...). Feia veure la transcendència espiritual i social que tindria el fet que els que tenien la responsabilitat en la promoció, la direcció i el desenvolupament d’empreses fossin cristians exemplars i actuessin en tot conforme a la seva fe, amb bon criteri professional i cristià, d’acord amb els ensenyaments i els principis morals de l’Església, amb esperit de servei cap als seus treballadors i obrers i cap a la societat en general, sense deixar-se arrossegar per ambicions merament humanes, pel simple anhel d’un enriquiment material”.[2]

He volgut recollir aquesta llarga cita, perquè serveix molt bé per introduir el tema que se m'ha proposat desenvolupar aquí: *L'IESE i la funció de l'empresa en la societat*.

Lògicament, no tractaré aspectes tècnics d'aquest tema, que no són de la meva competència i en els quals sou vosaltres els experts. Vull fer, en canvi, algunes reflexions, com a Gran Cancellier de la Universitat de Navarra, arran de la Doctrina Social de l'Església, d'acord amb la declaració de missió de l'IESE: formar "líders que s'esforcen per tenir un impacte profund, positiu i durador en les persones, les empreses i la societat a través de l'excel·lència professional, la integritat i un esperit de servei".[\[3\]](#)

L'empresa

Ja des dels orígens de l'Escola, la seva missió concebia l'empresa no només com un capital que intenta generar

un rendiment, ni com unes instal·lacions que donen feina a unes persones, ni tan sols com un projecte que presta serveis als consumidors i als treballadors, sinó sobretot com una comunitat de persones, anticipant-se d'alguna manera al Concili Vaticà II que, en fonamentar tota l'activitat econòmica en la centralitat de la persona humana, afirmava que “en les empreses econòmiques s'associen persones, és a dir, homes lliures i autònoms, creats a imatge de Déu” (*Gaudium et spes*, núm. 68). Uns anys després, sant Joan Pau II explicava a l'Encíclica *Centesimus annus* que la “finalitat de l'empresa no és simplement la producció de beneficis, sinó més aviat l'existència mateixa de l'empresa com a *comunitat d'homes* que, de diverses maneres, busquen la satisfacció de les seves necessitats fonamentals i constitueixen un grup particular al

servei de la societat sencera” (núm. 35).

L’empresa és, doncs, una expressió de la sociabilitat de la persona, que necessita la relació amb altres persones per satisfer les seves necessitats materials i espirituals, per donar sentit a la seva feina, per prestar un servei als altres i a la societat i, en definitiva, per conèixer-se a si mateixa i assolir així la seva plenitud com a persona i com a fill de Déu. Amb paraules de Benet XVI, “la criatura humana, de naturalesa espiritual, es realitza en les relacions interpersonals. Com més les viu de manera autèntica, més madura també en la pròpia identitat personal. L’home es valora no aïllant-se sinó posant-se en relació amb els altres i amb Déu” (*Caritas in veritate*, núm. 53). Com diu un document recent de la Santa Seu, “tota empresa és una important xarxa de relacions”:[4] relacions, en primer

lloc, orientades cap a dintre, cap a la intimitat de l'organització, i després abocades cap a l'exterior, cap als clients, proveïdors, inversors i la societat en general. L'empresa és una comunitat de persones que serveix altres persones dins d'una societat de persones; només després de considerar això tenen cabuda els capitals, les instal·lacions, la tecnologia i les realitats jurídiques.

D'aquella sociabilitat i caràcter relacional deriva la missió externa de l'empresa: la satisfacció de necessitats d'altres persones, primer mitjançant la producció de béns i serveis, però també de moltes altres maneres, com la innovació i la creativitat, el desenvolupament d'una cultura de treball i servei, el compliment dels deures fiscals i socials, l'exemple d'una dedicació al servei i tants d'altres, que mostren que l'empresa és, en definitiva, una

gran transformadora de la societat, per bé o per mal.

La funció de l'empresa passa, doncs, per la llibertat i la capacitat creativa de les persones, dels seus propietaris i directius primer, però també de tots els homes i dones que s'uneixen per tirar-la endavant com a treballadors, proveïdors, distribuïdors i col·laboradors externs. Perquè aquesta funció social no s'esgota en l'acte creador, sinó que continua en totes les activitats diàries, en la feina, alegre i variada unes vegades, monòtona i pesada d'altres, en l'esforç continuat i en l'exercici de les virtuts necessàries perquè tot això es faci realitat cada dia.

El treball humà

És evident que l'empresa és un àmbit privilegiat per a l'exercici del treball humà. Certament no és l'únic àmbit on és present, perquè el treball omple també les variades tasques de

la llar, de la política, de les administracions públiques, de l'educació i de tantes organitzacions benèfiques i socials.

Amb raó afirmava sant Joan Pau II que “el principal recurs de l'home és, juntament amb la terra, l'home mateix” (*Centesimus annus*, núm. 32). Aquesta és una afirmació audaç, que xoca amb moltes propostes actuals, potser ben intencionades, però equivocades o, almenys, incompletes. Unes posen l'accent en la tècnica, en l'organització, en l'eficiència, en els diners o en el poder; d'altres, en canvi, miren amb recel l'ésser humà com un depredador que posa en perill la supervivència del nostre món.

Al contrari, el Concili Vaticà II afirma que “l'activitat humana, així com procedeix de l'home, així també s'ordena a l'home. I aquest, amb la seva acció, no només transforma les

coses i la societat, sinó que es perfecciona a si mateix. Aprèn molt, conrea les seves facultats, se supera i es transcendeix. Aquesta superació, rectament entesa, és més important que les riqueses exteriors que es puguin acumular. L'home val més pel que és que pel que té. Així mateix, el que els homes duen a terme per aconseguir més justícia, més fraternitat i un plantejament més humà en els problemes socials val més que els progressos tècnics. Els progressos esmentats poden oferir, com si diguéssim, el material per a la promoció humana, però per si sols no la poden dur a terme" (Ibídem, núm. 35).

La funció de l'empresa en la societat cal buscar-la en el servei a la persona, que és alhora el destinatari, el promotor, el creador i el realitzador de tot el que duen a terme les nostres organitzacions. Perquè al mateix temps que la

persona domina la naturalesa, fabrica coses i genera riquesa, es fa a si mateixa: es realitza i es desenvolupa de nou, tenim aquí tots els components de la funció social de les empreses: les persones, el propòsit o objectiu que les mou; la direcció del projecte, i la inserció en l'ampli àmbit de la societat en la qual participen, a la qual serveixen, dels recursos dels quals es nodreixen i a la prosperitat dels quals contribueixen. En considerar el valor central del treball d'aquesta persona que és, al seu torn, el centre de l'empresa i del mercat, sant Josepmaria proposava descendir des de les altures de l'organització fins a la realitat quotidiana de tasca professional per proposar-ne les tres dimensions fonamentals: santificar el treball, santificar-nos en el treball i santificar els altres amb el treball (cf. *És Crist que passa*, núm. 45).

“Si volem de veritat santificar el treball”, ens deia, “cal complir ineludiblement la primera condició: treballar, i treballar bé!, amb serietat humana i sobrenatural” (*Forja*, núm. 698). Em sembla que sento la seva veu: “Desenterra aquest talent! Fes-lo productiu, (...) no hi fa res que el resultat no sigui a la terra una meravella que els homes poden admirar. El que és essencial és donar tot el que som i posseïm, procurar que el talent rendeixi, i comprometre’ns contínuament a produir un bon fruit” (*Amics de Déu*, núm. 47).

L’empresa, una realitat positiva

Aquestes paraules dirigeixen la nostra atenció a aquesta comunitat de persones que és l’empresa. Tots els que cada dia hi van ho fan moguts per motivacions molt diverses, de les quals, sovint, no són del tot conscients: intenten guanyar-

se la vida i tirar endavant la seva família, volen experimentar satisfaccions personals, aprendre coneixements i desenvolupar capacitats, gaudir d'oportunitats de carrera, fer amics, ajudar els altres, sentir-se útils, col·laborar amb el progrés de la societat... Algunes d'aquestes finalitats estan incloses en el contracte laboral, però moltes d'altres no. En tot cas, en el nostre lloc de treball cada dia es produeix un transvasament continu de prestacions. Es rep molt, no només un salari, una felicitació per la feina feta o unes possibilitats de promoció, sinó també coneixements, capacitats, relacions, amistats... I, alhora, es dona molt: temps, esforç, atenció, il·lusió, coneixements, experiències... Tot això es dona a l'empresa i als seus propietaris, però també als altres directius i treballadors; als clients, proveïdors i distribuïdors; a la comunitat pròxima; a les mateixes famílies i a la societat en general... i

es rep de tots també. Es donen béns privats, però també béns comuns, que formen part del bé comú de l'empresa amb la qual aquesta contribueix al bé comú de la societat, i es reben béns privats i comuns, béns que es creen entre tots, i dels quals tots es beneficien.

De manera que fins i tot els més egoistes, que potser van concebre la seva feina exclusivament com un mitjà per satisfer els seus interessos personals, acaben servint els clients, ajudant els col·legues, esforçant-se per millorar el rendiment dels talents que Déu els va donar... Però el més important no són els resultats, sinó, sobretot, el canvi que experimenta cadascú en si mateix. L'empresa és, sens dubte, una gran transformadora de persones, com esmentava abans: per bé o per mal.

Sant Joan Pau II deia que l'empresa es configura com una comunitat de

persones que participen d'un mateix propòsit, que és “l'existència mateixa de l'empresa com a comunitat d'homes” que s'uneixen per donar un servei a la societat (*Centesimus annus*, núm. 35). I els béns que es generen en aquesta comunitat humana no només són els propis d'unes relacions mercantils, sinó que, com suggeria Benet XVI, “el *principi de gratuïtat* i la lògica del do, com a expressions de fraternitat, poden i han *de tenir espai en l'activitat econòmica ordinària*” (*Caritas in veritate*, núm. 36).

Podria semblar que aquesta és una visió utòpica, que les empreses no tenen avui bona premsa i que els mitjans de comunicació ens en recorden cada dia els errors. Hi ha, sens dubte, raons per a aquesta visió pessimista, perquè coneixem bé les debilitats i els errors de què som capaços els éssers humans. Però aquesta no és l'última paraula.

Sant Josepmaria, que coneixia bé aquest ambient, quan va visitar l'IESE el novembre del 1972 i es va reunir amb els professors i el personal, els alumnes i antics alumnes, què els va dir? “Als que heu de treballar amb diners, us miren amb recel. Jo no (...) A vosaltres la societat us deu aquesta quantitat de llocs de treball que creeu. El país us deu la prosperitat. A vosaltres us deu, tanta gent, aquesta promoció de la vida nacional. Feu, per tant, una tasca molt cristiana... M'encanta el vostre treball, les vostres tasques,(...) Fills meus, els vostres negocis estan ficats a l'Evangelí. El Senyor us mira amb afecte (...) Jo també us miro a tots amb un afecte especial”.

Però aquella conversa no va acabar amb aquests elogis als empresaris i directius, sinó que els va recordar els seus deures: “No oblideu el sentit cristià de la vida. No gaudiu dels vostres èxits. No us sentiu

desesperats si alguna cosa fracassa”, els deia. O sigui, els recordava que és legítim intentar aconseguir un rendiment satisfactori per al capital, però evitant sempre la temptació de buscar els diners, el poder i l'èxit personal per damunt de tot.

Quan, en aquella reunió del 1972, un antic alumne va preguntar a sant Josepmaria quina és la primera virtut que s'ha d'esforçar a adquirir un empresari, va respondre immediatament, com una cosa que tenia molt assumida: “La caritat, perquè amb la justícia sola no s'arriba (...) La justícia sola és una cosa seca; queden molts espais sense omplir”. I va afegir; “però no parlis de la caritat: viu-la!”. Uns anys després, Benet XVI, a l'Encíclica *Caritas in veritate*, s'expressava així: “La caritat va més enllà de la justícia, perquè estimar és donar, oferir del que és ‘meu’ a l'altre; però mai no manca de justícia (...) No puc ‘donar’

a l'altre del meu sense haver-li donat en primer lloc el que en justícia li correspon (...) la caritat supera la justícia i la completa seguint la lògica de l'entrega i el perdó" (núm. 6).

Ara és probable que el llenguatge en el món dels negocis sigui diferent: la justícia i la caritat han donat pas a la responsabilitat social, la solidaritat i la sostenibilitat. Però el canvi en la terminologia no ha d'ocultar la realitat. De vegades les ideologies i els mitjans de comunicació ens volen presentar la moral cristiana com un conjunt de prohibicions, de càrregues, d'obligacions, que ens acaben ofegant. O com una cosa privada, que cadascú pot viure a casa seva amb la porta tancada, però que no ha de sortir al carrer, perquè no té cabuda en els debats públics. O es presenten els problemes econòmics com quelcom merament tècnic, per al qual n'hi ha prou amb les solucions tècniques, sense haver de

despertar la consciència de les persones.

Ara bé: si l'empresa és una comunitat de persones, no és vàlid jutjar-la només per una part dels seus resultats, només pels que tenen una dimensió econòmica, en termes de beneficis, rendibilitat, eficiència o quota de mercat. Les persones, ho hem vist abans, han de ser protagonistes i destinatàries de les accions que tenen lloc a les empreses. Cal considerar aquest protagonisme, no en tercera persona, sinó en primera, perquè nosaltres, tots i cadascun de nosaltres, tenim un paper que hem de dur a terme en la vida diària.

Escoltem de nou sant Josepmaria:
“Déu us crida a servir-lo *en i des de* les tasques civils, materials, seculars de la vida humana: en un laboratori, a la sala d'operacions d'un hospital, a la caserna, a la càtedra universitària,

a la fàbrica, al taller, al camp, a la llar de família i en tot l'immens panorama del treball, Déu ens espera cada dia. Sapigueu-ho bé: hi ha *una cosa* santa, divina, amagada en les situacions més comunes, que us toca a cadascun de vosaltres descobrir” (*Conversaciones con Mons. Escrivá de Balaguer*, núm. 114).

Aquesta “cosa santa, divina, amagada en les situacions més comunes” és, en la seva realitat més íntima, l'amor de Déu, que ens precedeix, ens acompanya i ens segueix sempre; és Déu mateix, perquè “Déu és amor” (*Jn 4, 8*). Aquesta crida a descobrir en tot l'amor de Déu i correspondre a aquest amor és, en definitiva, la vocació universal a la santedat, que Déu li havia fet veure el 1928, quan va inspirar l'Opus Dei. Ell volia que arribés a tothom aquell missatge de sant Pau: “Aquesta és la voluntat de Déu: que visqueu

santament” (1 Te, 4, 3), i això a la feina, en la vida ordinària, perquè “mentre està ficat de ple en la seva feina ordinària, entre els altres homes, els seus iguals, atrafegat, ocupat, en tensió, el cristià ha d’estar ficat ensems i totalment en Déu” (*És Crist que passa*, núm. 65); “solament així podrem escometre aquesta empresa gran, immensa, interminable: santificar des de dins totes les estructures temporals, tot portant-hi el llevat de la Redempció” (*Ibidem*, 183).

Us haureu adonat que totes aquestes consideracions han anat canviant de nivell. Començaven tractant de motivacions econòmiques, extrínseques; passaven després a d’altres d’intrínseques i socials, i després s’han referit a una dimensió transcendent, que s’orienta als altres i, finalment, a Déu.

Potser en els treballs professionals els passos van dirigits a complir el que preveu el contracte laboral, per tenir dret a la remuneració concordada, però aviat es descobreix que el treball canvia per dins, genera coneixements i capacitats, adquireix un sentit nou... i es descobreix el servei als altres, la col·laboració en tasques comunes, la consciència de formar part d'una realitat superior, que, efectivament, obre nous horitzons... fins a arribar a Déu, com a final de la nostra vida.

Torno a unes paraules de sant Josepmaria, en una homilia que va pronunciar el 8 d'octubre del 1967 al campus de la Universitat de Navarra: "No hi ha cap altre camí, fills meus: o sabem trobar en la nostra vida ordinària el Senyor, o no el trobarem mai. Per això us puc dir que la nostra època necessita tornar el seu sentit noble i original a la matèria i les situacions que semblen més vulgars,

posar-les al servei del Regne de Déu, espiritualitzar-les, i fer-ne mitjà i ocasió de la nostra trobada contínua amb Jesucrist” (*Conversaciones con Mons. Escrivá de Balaguer*, núm. 114).

El directiu cristià

Però tornem de nou a aquesta comunitat de persones que és l'empresa, que acabem de presentar com a transformadora de la societat, perquè és transformadora de les persones. Ara em vull referir breument a vosaltres, els alumnes i antics alumnes que dirigiu aquestes organitzacions, i als professors i el personal de les escoles, la tasca principal de les quals és formar i desenvolupar les capacitats, els coneixements i les virtuts de les persones que les dirigeixen.

Prendré com a punt de partida unes paraules del *Compendi de la Doctrina Social de l'Església*: “Els papers de

l'empresari i del dirigent tenen una importància central des del punt de vista social, perquè se situen al cor de la xarxa de vincles tècnics, comercials, financers i culturals que caracteritzen la realitat moderna de l'empresa" (núm. 344). A primera vista, sembla que es tracta d'un enfocament eminentment tècnic, però immediatament invoca les responsabilitats d'aquestes persones i, especialment, la cura de les persones. El Papa Francesc ho expressa de manera més directa: "La vocació d'un empresari és una noble tasca, sempre que es deixi interpel·lar per un sentit més ampli de la vida; això li permet servir veritablement el bé comú, amb el seu esforç per multiplicar i tornar els béns d'aquest món més accessibles per a tots" (*Evangelii gaudium*, núm. 203).

Quina és la principal tasca del directiu d'una empresa? Perdoneu

que m'immisceixi en el que és la vostra tasca. Certament aquesta tasca és la de convocar, formar, orientar, exigir, animar, cuidar i, de vegades, guarir aquest equip humà que és el que tirarà endavant les activitats de l'empresa. Naturalment, una única persona no es pot fer càrrec de totes aquestes funcions, tret que es tracti d'una microempresa. Però sobretot, si es tracta d'un equip humà, en el qual es reparteixen les tasques entre tots els directius, ningú, per tècnic que sembli el seu lloc de treball, no pot descuidar la seva responsabilitat cap a les persones. Sens dubte no s'han d'oblidar altres tasques fonamentals habitualment encomanades a un mànager, com planificar, organitzar, enviar, coordinar i controlar. Però aquestes tasques també tenen lloc sempre mitjançant relacions interpersonals. L'empresa és, en última instància, un lloc de convivència, i aquesta depèn de tothom, però principalment dels

que la dirigeixen. D'aquí la necessitat que els dirigents tinguin molt present que tota persona és important, no només ni principalment pel que aporta a l'empresa, sinó pel que és en si mateixa. Si això és així des d'una perspectiva simplement humana, més decisiu és per a una perspectiva específicament cristiana. I, més en general, amb paraules de sant Josepmaria: “Un home o una societat que no reaccioni davant les tribulacions o les injustícies, i que no s'esforci per alleujar-les, no són un home o una societat a la mesura de l'amor del Cor de Crist” (*És Crist que passa*, núm. 167).

Però, en tot cas, no hem de ser utòpics: el bon directiu tindrà defectes, com tothom; cometrà errors, però els reconeixerà i els rectificarà: tornarà a començar, sense cedir al descoratjament. “El cristià —deia sant Josepmaria— no és un maníac col·leccionista d'un full

de serveis immaculat” (*És Crist que passa*, núm. 75), i actua sempre amb llibertat, perquè Déu “no desitja servents forçats, s’estima més fills lliures” (*Amics de Déu*, núm. 33).

Que les persones que exerceixen funcions directives a l’empresa incloguin en la seva vida una dimensió espiritual no s’ha de veure com un afegit d’unes pràctiques introduïdes en l’horari, sinó de quelcom que forma part de la manera de ser i d’actuar de la persona. Aquesta dimensió espiritual pot tenir aspectes molt variats. Un aspecte, per exemple, és la unitat de vida: tenir principis i criteris clars de decisió i ser coherents en la seva aplicació. Un altre aspecte, fonamental per a un cristià, és l’esforç positiu per santificar el treball professional: no només fer-ho tècnicament bé, sinó com a ofrena a Déu en servei als altres.

El futur

Però en un entorn, sovint, més aviat laïcista, en una societat que, sovint, només sembla que valora l'èxit fàcil, l'acumulació de riquesa i de poder; en un ambient individualista, subjectivista i utilitarista, en què la concepció ètica dominant porta, de fet, al relativisme... hi ha lloc per a una escola de direcció que parteix d'una proposta d'inspiració cristiana com aquesta? La resposta és clarament un sí. I els seixanta anys d'existència de l'IESE són una mostra de com una concepció cristiana de la vida no només és compatible, sinó un fonament excel·lent per a una manera d'entendre l'empresa i la seva funció, que guïï la formació i el desenvolupament de directius que aspirin a l'excel·lència tècnica i també humana.

L'IESE, com a part de la Universitat de Navarra, no té una concepció

pròpia de les teories econòmiques o socials: hi ha moltes teories que són compatibles, en una mesura o una altra, amb els supòsits antropològics i ètics de la Doctrina Social de l'Església Catòlica. En la declaració de missió de l'IESE només s'afirma que “els valors ètics i morals de l'escola es basen en la tradició cristiana. Aquests valors subratllen els drets i la dignitat intrínsecs de cada persona, que considerem l'eix de qualsevol organització i de la societat en general.” I, en un altre lloc: “conreem la integritat, l'esperit de servei, l'excel·lència professional i el sentit de responsabilitat en les persones que passen per la nostra escola”. Aquests valors, fonamentats en la veritat cristiana, poden ser compartits per persones de qualsevol credo i també sense religió.

En tot cas, el contingut humanístic i ètic del que s'ensenya a l'IESE no és una alternativa a la qualitat

professional que promoueu entre els empresaris i directius, sinó que en forma part: més encara, la manca d'algunes virtuts i valors pot ser un indicador d'una qualitat professional deficient, quan es tracta de mesurar-la no només pels resultats externs (ingressos, beneficis, xifra de vendes, reputació, reconeixement social, etc.), sinó també pels aprenentatges interns (virtuts), la capacitat que té de transformar la persona i la seva influència sobre altres persones (col·legues, treballadors, etc.).

Per a les persones que treballeu ara a l'IESE o en altres escoles inspirades per un ideari com el seu, i per a les que vindran en els propers anys, us poden ajudar unes paraules de sant Josepmaria, dirigides a la Universitat en general, que són plenament actuals per a una institució com l'IESE, que forma part de la Universitat de Navarra. “La Universitat —deia el primer Gran

Canceller— no viu d'esquena a cap incertesa, a cap inquietud, a cap necessitat dels homes. La seva missió no és oferir solucions immediates. Però en estudiar els problemes amb profunditat científica remou també els cors, esperona la passivitat, desperta forces que dormisquegen i forma ciutadans disposats a construir una societat més justa. Contribueix així, amb la seva tasca universal, a eliminar les barreres que dificulten l'enteniment mutu dels homes, a alleugerir la por davant del futur incert, a promoure —amb l'amor a la veritat, a la justícia i a la llibertat— la pau veritable i la concòrdia dels esperits i de les nacions” (*Discurs a Pamplona, 9.V. 1974*). Quanta actualitat que tenen aquestes paraules, pronunciades fa més d'un quart de segle!

Aquesta és la tasca que us correspon a vosaltres, professors, directius i treballadors, alumnes i antics

alumnes de l'IESE, així com als que us uniu avui a aquesta festa d'aniversari i que desenvolupeu la vostra activitat en altres escoles i universitats.

Deia al principi que seixanta anys són una edat respectable per a una institució acadèmica. L'IESE ha fet una bona feina, i per això us felicito. Però queda molt per fer: cada dia arriben noves generacions a les vostres aules, els vostres programes es multipliquen, cada vegada incloeu més països a la vostra activitat, els vostres treballs de recerca reben elogis merescuts... En arribar a aquest punt, us recordo de nou el que sant Josepmaria va dir als empresaris i directius en aquella reunió de novembre del 1972: “No gaudiu amb els vostres èxits. No us sentiu desesperats si alguna cosa fracassa. No oblideu el sentit cristià de la vida”. És amb aquest sentit com podreu —podrem— afrontar sempre

també la feina, “que l’esperança us ompli d’alegria” (Rm 12, 12), com escriu sant Pau.

[1] “Dirigir empresas con sentido cristiano”. A: *Dirigir empresas con sentido cristiano*. Pamplona: EUNSA, 2015, p. 47-48.

[2] *Relació testimonial de Francisco Ponz Piedrafita*, octubre del 1998. Francisco Ponz va ser catedràtic d’Organografia i Fisiologia Animal a la Universitat de Barcelona entre el 1944 i el 1966, i rector de la Universitat de Navarra des del 1966 fins al 1979.

[3] Vegeu: <https://www.iese.edu/es/conoce-iese/mision-valores...>

[4] Congregació per a la doctrina de la fe i Dicasteri per al servei del desenvolupament humà integral,

*Oeconomicae et pecuniariae
quaestiones. Consideraciones para un
discernimiento ético sobre algunos
aspectos del actual sistema económico
y financiero, 17 de gener del 2018,
núm. 23.*

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/l-iese-i-la-
funcio-de-l-empresa-a-la-societat/](https://opusdei.org/ca-ad/article/l-iese-i-la-funcio-de-l-empresa-a-la-societat/)
(04/04/2026)